

Метаморфозе у врховима државе.

Чудним стицајем прилика сви носиоци власти у врховима државе претрпљују извесне промене, метаморфозе.

Круна, Народна Скупштина, одговорна влада, све је у овоме моменту другојачије, но пре кратког времена што је било. Краљевску власт, место Краља Оца, врши Наследник Престола; Народна Скупштина и не постоји, она је распуштена, да кроз педесет дана буде изабрана друга, нова; а одговорна влада, која је из оставке понова воспостављена, чека и сама 1. август, да буде извесна остаје ли дефинитивно или не, а ако остаје, да ли цела или реконструјисана.

Не може се дакле рећи да смо сасвим у редовним приликама. Све је ово стање истина за време, али је стицај ових измена ипак тако велики, да се мора о замашају његову водити рачуна.

У првом реду Краљева прокламација од 11. ов. мес., — којом Њ. В. Краљ објављује народу, да је *болешћу* спречен да врши краљевску власт, и да ће „*док траје лечење*“ у Краљево име владати наследник престола Александар — отворила је читав низ мисли у јавности.

Краљ је извршио овај пренос краљевске власти, на основу чл. 69. Устава, који, за разлику од чл. 53 устава, предвиђа сталну *сиреченост* да краљ врши краљевску власт, док чл. 53 говори о заступању краља само „за неко време“, кад би он отишао из земље. Тај је случај већ наступао, кад је краљ био на путу 1910 за Петроград и Цариград. Случај, који се објављује у прокламацији од 11. јуна сасвим је нов. А колико је значајан случај, предвиђен чланом 69. устава, види се из његовог другог дела, по коме, ако је наследник престола малолетан, Краљ, у том случају „*може* наименовати привремене намеснике“, док, у случају чл. 53. и ако је наследник престола малолетан „вршиће уставну власт краљевску министарски савет“. Карактер сталности мере у заступању владоца по члану 69., јако одскаче од карактера привремености мере по чл. 53 устава.

Што догађају од 11 јуна, израженом у Краљевској прокламацији, даје још неодређенији карактер у погледу престанка замене у вршењу краљевске власти, јесу речи: „*док траје моје (краљевско) лечење*“. Ове речи, и њихов значај нису паралисане речма, којима краљ даје народу на знање, да је „за неко време“ спречен да врши своју краљевску власт. Јер, колико ће бити то „неко време“, „док траје лечење“ — то је *оно* после неодређено, што и изазива толике коментаре.

Њ. В. Краљ отишао је у врањско топло купатило, на лечење. Али то није први пут да Краљ иде у коју домаћу бању, па зато никада није престајао вршити своју краљевску власт. Овога пута то се догађа на

један колико изненадан, толико и еклатантан начин. Па онда, да ли се лечење краљево ограничава само на бављење у топло купатило, или ће се оно — што такође није искључено — можда продужити или и морати продужити, и кад се Њ. В. Краљ врати у престоницу.

Све су то питања, која је оставила отвореним прокламација Њ. В. Краља Петра I. издана и објављена народу 11. јуна, а то пада последњег дана једанаесте године његове владавине (од 12 јуна, 1903), која ће крупним и златним словима бити уписана на листовима историје Српскога народа.

Но док заступништво на престолу не задаје даље никакве бриге, нити има разлога за то, јер је њиме створено исто легално стање као да је и сам краљ у функцији својих краљевских права — постајање оног другог чиниоца, Народне Скупштине, од чијег рођења зависи и даљи живот одговорне владе, са свим је у сфери неизвесности.

Каква ће бити будућа скупштина, по својој већини? Да ли радикална или опозициона? Каква ће бити по своме саставу и та опозициона већина, ако је буде? Почињено је много тактичких погрешака на свима странама, да свака од њих, у то не треба сумњати, по мало зебе за исход избора. Хомогеност ће бити већа, без сумње, у групи садашње скупштине, ма колика она била на броју, док ће „опозициони блок“ и ако би дао већину по броју, понети собом са бириштва и своју хетерогеност. То су последице наше секташке политичке борбе која, на жалост, не да ни најбољим идејама и намерама да успеју. Али било то како му драго, времена некадашњих „угушујућих већина“, било још сад, било нешто доцније, као да су на измаку. *Мораће се, а пре а после, и у Србији почети владати компромисним парламентарним већинама.*

Нужда закон мења, вели се. Та иста нужда мења и обичаје и навике, које су кад кад изгледале несавладљиве и неискорењиве. Опозициони блок, који је стајао разједињен при питању о недавном образовању владе, сад изгледа да је увиђавнији пред изборе. Он почиње да се у својим деловима приближује и спаја.

Питања те врсте, о спајањима коалицијама, привременим удружењима и заједничкој акцији странака увек је у власти партиских у права и штабова; „војска“ обично следује наредбама.

Али, са неког вишег државног и политичког гледишта баш ове „партиске војске“, како се оне подразумевају у нашем политичком животу, јесу једна велика из прошлих несрећних времена на слеђена невоља. У партиским „војскама“ *губи се народ*. Каже се истина при свима изборима, да

се „апелује на народ“, на „суд народни.“ Али је тај апел у суштини не само илузоран, но и неверан.

У Србији на жалост нема више политички неутралног, самоопредељивог народа! Сем оне неодређени и инертне масе, која не мари ни за шта, и остаје код куће да брља по пепелу, кад се бију велике изборне битке — сви су остали бирачи унапред регрутовани у спискове пописане партиске војске. Свак зна своје *и на њих и апелује*. Где је нешто сумњиво ту се за времена постара за нужне мере и предохране, да које село, општина или извештан број „не удари у страну“. Отуда и она велика тежња једних да они руководе изборе, и других да их у томе спрече, како би сами имали то право. Наравно у уставним земљама, са парламентарном управом право бити на власти није посебно, није наследно ни у једној партији, већ је опште и може га сваки имати. Али био је и остаје „кунст“, ко ће то право у одсудном моменту *доиста и имати*. Последња криза, која је изазвала промену владе, и угасила живот народној скупштини, у суштини је поникла из питања о превласти у моменту избора.

Ово стање само поштрава и жестину изборне агитације. Овога пута она ће бити у толико већа. За данашњу скупштинску већину ови су избори несумњиво животни питање; јер, *апстрахујући* од тога, како се која већина зове, правило је у политичком животу уопште: да је већи страх увек на страни оних, који имају што да изгубе, но на страни оних, који имају неке наде да што добију. А свака већина је увек та, која може из избора изаћи оштећена.

Под тим знаком водиће се и избори, који падају 1. августа ове године. Промене и преноси власти у парламентарним метаморфозама, не свршују се само једним актом, како се оне у редовним приликама изводе при преносу власти владалачке. Да једне парламентарне већине нестане, и да друга каква заузме њену позицију, треба много усилвања, велике борбе, нарочито ако су заузеле позиције које треба освојити јаке и многобројне и браћене својски.

У толико је већи потрес, и дубља промена, кад се битка изгуби и победоносна опозиција побије своју заставу на тврђавама тако упорно браћеним. Али то тек треба да буде! И хоће ли то у овом нашем домаћем случају, 1 августа, *доиста и бити?*

То и јесте оно, што је неизвесно. Чак и за оне, који са какве неутралније тачке посматрају изборно бојиште, и без предубеђења праве своје калкулације, та не извесност у погледу изборне победе, има неке дражи. У толико више за оне, који су у непосредној борби, који је изводе, командују, диригују. Та ће раздраже-

ност расти из дана у дан. И тек кад зађе сунце за хоризонт, на дан „првог августа“ о. г. настаће мир и то само неколико сати — док се преброје куглице и види резултат.

Стога смо ми увек тврдили, и при том остајемо: *да су избори за парламентарне револуција у границама закона*. Кад се данашње већине и владе одрже, револуција није успела; а кад продре опозиција, онда је тиме и успех револуције утврђен. Нек буде за то пророк ко хоће, а нама не остаје даље ништа, но да и сами са чекамо тај дан, и оно што ће он донети.

Кредит у новим крајевима.

IV.

Поред личног кредита у новим крајевима је од огромне важности уредити и хипотекарни кредит. Ми смо већ изнели како је рђаво стање трговине у новим крајевима због тога што се и данас, после године и по дана од уласка наше војске у ове крајеве, нико није довољно побринуо да се развије лични кредит. Многи људи и трговци налазе се зачуђени пред фактом, да и поред својих већих или мањих имања немају могућности да на залог тих имања дођу до потребног обртног капитала. Услед тога ни у каква се предузећа нико не сме упуштати, нити сме и помишљати да своју трговину разграна онако, како би то према општим приликама могао учинити. Од како је Солун царинском баријером одвојен од наших области, центар трговине морао се преместити у наше нове крајеве. Наше вароши морале су примити на себе ону улогу у трговини, коју је Солун имао за ове крајеве у време турско. Према томе и трговине у овим крајевима требало би да су већ узеле оне размере, које би им по природи посла морале одговарати. Али оскудица у кредиту учинила је не само да се трговине не развију, него је шта више ставила у питање и извоз овогодишњи који тек што није почео.

Ми знамо добро, да је за хипотекарни кредит потребно много што шта уредити па тек онда да се он може развијати онако како би то требало да буде. Али тако исто знамо, да у новим крајевима има доста већих вароши у којима би те припреме могле још давно бити готове. Исто тако знамо да се у том погледу још досада ништа није учинило. Наша Управа Фондова са својим начином рада показала се досада као веома непогодна установа за хипотекарни кредит. Ми смо о томе већ у више махова изнели своје мишљење и све што смо о њеном начину рада казали испунило се. Узимањем зајмова на страни и идентификујућу свој кредит са државним управа је само имала штете и није

могла дати земљи ону корист, која се с правом од ње очекивала. У права је кроз цео свој живот од оснивања до данашњих дана стално кубурила, и оно мало добра, које је земљи учинила скупо смо платили. Узимањем зајмова на страни у Управи се нагомилавао за кратко време новац, који се није могао брзо пласирати, а за тим су настајале године у којима се никакав хипотекарни зајам није могао отворити, као што је сада случај. Због тога је и дошло, да је хипотекарни зајам у Србији веома скуп и да га једва вароши могу издржати а за сеоска имања постајао је често убитачан.

Ми можемо слободно рећи да у Србији, и поред Управе Фондова, немамо регулисан хипотекарни кредит, или га бар имамо за Стару Србију како тако, а за нову га никако и немамо. Ако се продужи овако радити, као што се досада радило, за Нову Србију га никад нећемо ни имати. Дакле, нећемо бити у стању да новим крајевима још за дуго дамо прави хипотекарни кредит.

Познато је свима, да се у новим крајевима по варошима и селима врше продаје имања; нарочито то чине Турци у циљу исељавања. Пошто продаја сеоских имања задире у питање о чивчијама, то је Влада за продају и једних и других имања издала уредбу, по којој је продаја градских имања слободна, а продаја сеоских само у толико у колико су имања без чивчија и у колико та имања купују земљорадници. Тежња је да се имања на којим има чивчија уступе самим њима у откуп. Пошто су чивчије у главном близи експлоатисани од стране бегова и сопственика имања, то они нису ни успели да имају какву готовину, која би им сад добро дошла, да би могли откупити земље које су обрађивали. И ако је чивчијама у главном признато право на откуп имања ипак је оно илузорно стога, што чивчије немају средстава, да би могли учинити употребу од свога права откупа. Настаје питање како ће се уредити откуп па да чивчије више користи од свога права откупа.

Начина има више али у главном могу се подвести под ове групе. Или ће држава сама узети у своје руке откуп имања па их онда препродати чивчијама, колико њима треба а остатак и другим људима, или ће се оставити то слободној иницијативи, разуме се, са тачно прописаним начином рада. Или ће најзад држава негде сама узети у своје руке откуп а негде створити погодне приватне установе за тај посао. Разуме се, да би овај начин био још најбољи, ако би се само и сваком приватном човеку дозволило да може већи комплекс купити, али под оградом да чивчијама има уступити по одређеној цени онолико имања колико се буде прописао. На тај начин би се посао државни олакшао и пре би се дошло до решења самог питања, које је од највеће важности за наше нове крајеве.

Али ма како да се буде то питање решило ипак ће најважнија ствар у њему бити питање кредита. У овом случају хипотекарног, јер ће откупљена земља увек морати служити за подлогу дуга, који је за њу учињен.

Једна нова установа Трг. Фонда.

Новоосновано друштво за осигурање и реосигурање „Шумадија“ послало нам је ових дана један циркулар, којим нас извештава, да је друштво отпочело свој рад на свима пословима осигурања. То ново друштво створио је наш трговачки фонд увиђајући потребу нашег трговачког staleжа. Због тога ми сматрамо за дужност да појаву тога друштва пропрати-мо са неколико речи.

Чланови Трговачког Фонда знајући да наш трговачки staleж понајвише има потребу за осигурањем, покренули су мисао, да се оснује једно друштво за осигурање, у коме ће преовлађивати трговачки staleж, и тиме нашем трговцу дати прилике, да подмири своју потребу за осигурањем код једне установе, где ће његови интереси бити најбоље заштићени.

Та је мисао приведена у дело, и „Шумадија“ како је названо то

ново друштво, почела је рад. По кретачи те установе, радили су потпуно зналачки, а установу су ставили одмах на здраву подлогу и поуздану основу. Тарифе за осигурање живота израђене су по опробаној математичкој основи, а услове за сва осигурања прегледало је и одобрило Министарство Народне Привреде. Чланови оснивачи су успели да задобију везе за највећим друштвима за реосигурање. Све то доказује да ће „Шумадија“ са лепим успехом радити.

Нарочито пак морамо да истакнемо једну новину коју је увела „Шумадија“. Та се новина састоји у овоме: познато је и ширем свету, да сва осигуравајућа друштва временом образују велике фондове премијских резерва. По науци о осигурању ти се фондови сматрају као потраживања осигураника према друштву, јер оно сваке године према нарочитом плану резервише један део од премија ради доцније исплате осигуране суме. У пракси осигуравајућег друштва, а нарочито код државних надзорних власти потекло је услед тога питање: на који начин треба да буду пласирани ти фондови?

На страни је државна надзорна власт узела принцип, да ти фондови морају бити сигурно пласирани, и да морају бити лако ликвидни. Као сигурни пласман, сматра се данас хипотекарни зајам. Због тога на страни морају осигуравајућа друштва да пласирају своје резервне фондове у такве вредности. Код нас пак не постоје о пласирању прем. резерве никакви законски прописи. Наша домаћа друштва пласирају своју резерву како за најбоље нају гледајући да при том истерају што већу камату, а страна друштва, пошто њихов стран посао не потпада под одредбе њихових закона, с том резервом и шпекулишу. По пласману пак прем. резерве оцењује се солидност и сигурност једнога друштва. Чланови покретачи „Шумадије“ увиђајући пак, да је прем. резерва потраживање осигураника према друштву и да с њом друштво треба само да управља а не

да шпекулише — одлучили су да пласман те резерве буде потпуно сигуран и лако ликвидан.

То је мишљење нашло у пракси примену на тај начин, што према статутима „Шумадије“ фондови премијске резерве морају се пласирати у хипотекарним зајмовима. Овако решење тог питања о пласирању премијске резерве потпуно одговара техници осигурања и правничком појму прем. резерве. Ту новину у пракси домаћих осигуравајућих друштава, коју је увела „Шумадија“ у свој рад поздрављамо најискреније, и мило нам је да једно наше друштво буде свесно толико свог задатка и да на тај начин води рачуна и о самим осигураницима. Поред те новине друштво „Шумадија“ потпомаже и хумане трговачке установе, тиме што један део чисте добити уступа Трговачком Фонду за његове циљеве.

Желећи „Шумадији“ срећан почетак и успех у раду, ми се надамо, да ће она наићи код нашег трг. staleжа на велику потпору и предусретљивост.

Хрватска и Славонија

(Извештаји Српског Пресбирија)

Рад сабора.

Загреб, 12. јуна.

Сабор, који је јуче почео буџетску дебату изјавом референта већине, Кришковића, који је рекао, да гласање предрачуна није сада питање поверења влади, него претходни услов за даљи законодавни рад, — данас је решио, да се сутра прими једномесечни индемнитет јер се до краја ов. м. не може свршити редовни предрачун. Вечерас се наставља буџетна дебата.

Пошто је народни посланик Старчевићанске странке, Загорац, иступио, то је на његово место за члана регниколарне депутације за финансијске преговоре са Угарском изабран Др. Миле Старчевић. Данас има хрватска депутација седницу, на којој ће решити, које податке треба тражити од угарске владе за припремање материјала.

О уређењу италијанских берза

У преводу од Мих. Букнића.

II

О примању на берзи.

Берзе може посећивати свако оно лице, које је способно да закључи обавезе. Према томе не могу бити примљени на берзи:

1., лица која су пала под стечај и чија имена нису избрисана из протокола палих под стечај према чл. 816. и 839. Трговачког Законика;

2., Лица која су осуђивана за злоупотребу поверања или су учинили какав преступ против сопствености или један од следећих преступа: крађа државног новца, крађа из државне благајнице, навођење на крађу, крађа из државних депозита, лажно сведочење и клевета. На тражење Трговачких Комора надлежни судови издају бесплатно и на обичној хартији изводе о стању осуда горепомнутих лица. Изасланство је дужно да искључује из берзанског локала:

1., Сваког оног који врши на берзи операције са обавезницама и вредностима а које нису уписане у нарочито за то одређени-списак.

2., Лице које је пало под стечај и свако друго лице, које не испуњава своје трговачке обавезе а у свима случајевима лица, која су у немогућности да одговарају својим плаћањима;

3., Свако оно лице које се не придржава закона и правилника о трговачким берзама и правилника и правила, која су прописале надлежне власти да се брину о пословима у тим берзама као и лица која ремете ред и која шкоде угледу берзе;

4., Лица која су искључена са друге италијанске или стране берзе;

5., Уписане посреднике који врше операције за свој сопствени рачун, као и она који су привремено искључени, као и оне који врше операције за рачун лица која су са берзе искључена.

Привремена искљученост може престати онда кад се узроци који су мотивисали ту меру престали да постоје.

Лист искључених лица са берзе са свим или привремено саопштава свима берзама у Краљевини синдик берзе.

Трговачке Коморе могу увести, пошто се споразуму са изасланством и синдикатом берзе, за примање на берзи употребу личних карата за лице која врше обично берзанске операција.

Карте се издају на захтев на обичној хартији. Те су карте личне и вредне за годину дана, рачунајући од дана кад су издате и дају право на улаз у све берзе постојеће у Краљевини.

III.

Примање вредности у кошу. — Ра-сипоред часова рада и продаја на лиценцијацији.

Примају се пуноправно у коту на берзама где се продају јавне вредности:

- 1., обавезнице државног дуга;
- 2., обавезнице које гарантује држава;
- 3., обавезнице италијанског хипотекарног кредита;
- 4., обавезнице које емитују провинције и општине; и
- 5., обавезнице које се могу уступити;

Обавезнице моралих лица, роба и храна могу се примити у коту по решењу трговачке коморе а по саслушању изасланства и синдиката берзе.

Трговачке коморе могу примити у коту мотивисаним решењем, које, ради одобрења, мора бити поднето Министарству земљорадње, индустрије и трговине најдаље следећег дана, облигације трговачких акционарских друштава основаних по закону са упла-

ћеном каматом од 600 000 лира најмање, кад та друштва испуњавају разне следеће услове:

1., да је билансе друштва за две последње године одобрила главна скупштина акционара и да су према закону објављени;

2., да како изасланство тако синдикат берзе дају повољно мишљење за то примање;

3., да друштво има у месту у коме је седиште берзе једног представника који ће водити рачуна о вредностима.

Није потребно уверавати се о услову поменутом овде под 1 кад је реч о друштву које је основано услед фузије више других друштава, која су, свако за свој рачун испунила тај услов, само ако укупна сума капитала који, донесе свако од тих друштава, није мањи од половине капитала новог друштва и да капитал новог друштва, који потиче услед поменуте фузије не буде мањи од 1 милиона лира стварно уплаћених.

По молби за примање у коту решава управни одбор друштва и за тим молбу предаје трговачкој комори председник коморе.

За примање у коту обавезница државних страних зајмова потребно је одобрење владе.

(Наставиће се.)

Хрватска депутација није још ступила у никакав додир са Угарском, и ако је прошло већ пола године како је изабрана,

Надвојвода Фрања Фердинанд у Загребу.

Загреб, 12. јуна.

Данас се бавио у Загребу надвојвода Фрања Салватор, а други надвојвода, престолонаследник Фрања Фердинанд, који је сада пошао за Далмацију и Босну, враћа се у Беч преко Загреба, где ће се, како се чује, неко кратко време задржати.

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбирија)

Арбанаси који су за Кнеза.

Беч, 10. јуна.

„Абанише Кореспонденц“, орган бечког Министарства Спољних Послова за албанске ствари, има овај извештај из Скадра:

Брђанска племена Гаши и Краснићи одржали су збор, на коме су донели одлуку, да пристају уз албанског кнеза, и да ће га у борбама против устаника потпомагати. Још сутра стиже у Скадар стотину Мухамеданаца из племена Краснићи, као појачање Пренк Биб Додинах трупa, одакле ће сви преко Љеша кренути у правцу Ишми-а. Племена Гаши и Краснићи, по општем сазиву, добиће оружје, мобилисаће се сви за борбу способни људи, те ће тада кренути за Ишми, где ће се сјединити са Пренк Биб Додиним трупама, и помоћи га у борбама против устаника.

У другој висти, такође из истог извора, јавља се, да је једна новачета од 150 Малисора из племенске области Шкрели, пошла за Скадар, одакле ће преко Љеша кренути за Ишми да се прикључи Пренк Биб Додиним трупама.

Турци за размену стачовништва с Грчком.

Цариград, 13. јуна.

„Танин“ се нада, да ће се правичном оценом питања о размени стачовништва између Грчке и Турске, при коме је Порта спремна на сваку жртву, уклонити најважнији узрок грчко-турског неспоразума.

Поморске маневре у Грчкој.

Атина, 13. јуна.

Велике поморске маневре отпочеће у току идуће недеље. Ради извршења тих маневара позвано је седам класа морских резервиста.

Лагудакис, шеф одељења у Министарству Спољних Послова постављен за начелника тога Министарства.

Пренк Биб Дода није био заробљен?

Драч, 13. јуна.

Синоћње вести гласе да Пренк Биб Дода није био заробљен нити је пуштен на часну реч.

Радови око утврђења вароши врше се журно, примирје је продужено до 12. јуна, вече.

Борбе у Албанији.

Драч, 13. јуна.

Са југа стижу неповољне вести које је тешко проверити. Исмаил Кемал чини напоре у Авлони и на јужној територији, где има извесног уплива, да образује добровољачки кор на борбу против устаника.

Како је примирје истекло јуче, сваког тренутка се очекује напад устаника.

Одговор Грчке Турској.

Атина, 13. јуна.

Грчка нота као одговор на последњу турску ноту, послата је телеграфским путем Панасу, посланику Грчке у Цариграду. Та нота биће одмах предана Порти. Садржај њен биће познат тек по предаји ноте отоманској влади.

Гоњени Грци у Солуну.

Солун, 13. јуна.

Четири стотине грчких исељеника из Мале Азије и Тракије стигли су у бедном стању. Многи имају на себи рана од секира башибозука и турских жандарма. Њихове приче о зверствима, које трпи хришћанско становништво, ужасне су.

Алиоти остаје у Драчу.

Рим, 12. јуна.

Листови „Трибуна“ и „Борнале Д'Италија“ демантују опозивање Алиотиа италијанског посланика у Драчу.

Аустријски извори о Пренк Биб Доди.

Беч, 12. јуна.

У овдашњим службеним круговима јављају из Драча, да је нетачна вест, у којој се тврдило, да је Пренк Биб Дода заробљен, јер он и даље успешно оперише против устаника.

Аустријски добровољци за Албанију.

Беч, 13. јуна.

Садашњи комитет за организовање добровољачких легија за Албанију, намерава да већ идућег уторника пошаље у Албанију 12.000 људи. Данас је на поклич, који је изашао у овдашњим листовима, само се до подне пријавило преко хиљаду добровољаца, све саме сумњиве егзистенције.

И Аустрија је била за наш конкордат!

Беч, 13. јуна.

„Политичка Кореспонденција“ јавља: Противно инсинуацијама неколико листова, да закључење конкордата између Србије и Ватикана значи неуспех аустро-угарске политике, треба констатовати да је аустро-угарска влада била још од почетка обавештена о току преговора у Риму и да је пратила те преговоре са наклоном интересовањем. Одредбе конкордата стварају базу какву смо ми желели у будућем правном положају католичке цркве у Србији и не садрже наравно ниједну тачку која би била противна намерама које аустро-угарска влада има о тој ствари.

Турска против контроле европских сила.

Цариград, 13. јуна.

Лист „Икдам“ у очевидном инспирисаном чланку пише, да се нада, да ће Велике Силе одбити предлог Грчке, да комисија састављена из Драгомана, врши надзор над повраћајем на огњишта грчких исељеника.

Руско-румунска заједница интереса.

Букурешт, 13. јуна.

Румунска Телеграфска Агенција јавља, да полузванични „Индепанданс Румен“ објављује телеграм, који је изашао у „Франкфуртским Новинама“ а који гласи: да су руски амбасадор и румунски посланик у Цариграду, изјавили великом везиру, да би затварање Дарданела у случају грчко-турског рата, проузроковало грдне штете руској и румунској трговини и да је велики везир одговорио, да би у случају овога рата Дардане-

ли остали отворени за трговачку морину Овај корак, веле „Франкфуртске Новине“, много се коментарише, јер је то први пут да се једна мала држава меша у питање о Дарданелима.

Овај извештај је тачан, вели „Индепанданс Румен“, али му треба исправке у главној тачци, а то је: да одговор Великог везира који није познат и да је одговор коме не тачан, јер се у Дарданелима примењује режим само на ратне лађе а не и на трговачке лађе. Међутим због мина које се постављају са време рата руска и румунска трговина биле би парализане. Са тога разлога обе најинтересованије државе за трговинску слободу Дарданела, Русија и Румунија, предузеле су корак о коме је реч, јер ниједна друга земља није више трпила од затварања Дарданела у 1912 години, но што су трпиле Русија и Румунија.

Европски официри, инструктори албанске војске.

Беч, 13. јуна.

Представници Италије код Великих Сила добили су инструкцију, да подржавају предлог Аустро-Угарске, који се односи на међународне официре инструкторе у Албанији.

ПРЕГЛЕД ДОГАЂАЈА.

Трговање крвљу.

У Аустро-Угарској монархији има појава које су смешне и за осуду.

Најсмешнија је појава трговање владарском крвљу и то како је кад потреба политичким интересима те несретне земље.

Бацимо један поглед на спекулацију те врсте. Пре десет година Армин Вамбери уби се доказујући да у крвним судовима Хабзбурговића има турске крви!

У то време требало је Аустро-Угарској монархији турско пријатељство и камарила се није стидела таквог средства. Помислите, срођавање затуцане клерикалне династије и муслиманске династије, која је папу у објавама рата називала црвеним петлом и насмејте се мало тој лажној историји.

Е, ал' то је требало.

Пред анексијом Босне и Херцеговине освануше једнога дана владини листови са великим проналаском злогласног професора Јагића, да у жилама Хабзбурговића има босанске крви. Та студија несавесног професора и словенског ренегата доказивала је да у Босни и Херцеговини живи босански народ, а не српски и да је Хабзбуршка династија у крвном сродству са династијом Твртковића.

И то је требало.

Кад је Аустро-Угарска монархија пала на мисао да децентрализира Турску империју и да створи под својим покровитељством Велику Албанију, и кад је почела у том правцу да ради са измотавањем великог католичког ехаристичког Конгреса — довађањем неколико стотина Арнаута у Беч и то на рачун очупаних Јевреја за баронске и грофовске титуле — онда јој је требало и крвно сродство Хабзбурговића са Арнаутима.

Ту лаж доказивао је неваљали Фридрих за добре паре.

Онда је то требало.

Па како ја сад Румунија охладнела и окренула леђа Аустро-Угарској, која би хтела и желела по сваку цену да је натраг улови — то су се браћа опет дали на посао и доказују да је

Фрања Фердинанд аустро-угарски престолонаследник у крвном сродству са Румунима.

На тај се посао одао Отон Форст, генеолог и доказује за добре паре да је престолонаследникове прапрабабине прапрабаба прапрабаба била Румункиња и да се звала Јелисавета Чарматори.

Тај генеолог зна како се звала та прапрабабине прапрабаба прапрабаба а не зна како се звао њен муж, тј. престолонаследниковог прапрадединог прапрадеде прапрадеда.

Не смејте се, то им сад треба.

Узмите „Az Ezi“ од 24 јуна по н. к. и уверите се о овом последњем сродству.

Конзул

СМОТРА ЛИСТОВА.

Намесништво у Србији.

„Н. В. Таглат“ доноси под тим насловом уводни чланак поводом вести, која је услед преношења краљевске власти на престолонаследника јављала о Краљевој абдикацији. И ако се та вест показала лажном писац чланка ипак предпоставља да ће се она остварити ако не сада оно у доцнијем једном тренутку, пошто се у то почиње озбиљно веровати и у Лондону и у Паризу, па се буни већ сада против тога доказујући како је Престолонаследник Александар експонент схватања ситуације на Балкану какво постоји у српској официрској странци и носилац ултра националног правца који има своје смерове који се никако не слажу са жељама Европе и који су противни миру на Балкану. Већ само је по себи догађај политичке важности кад Престолонаследник Александар постаје баш ода одлучни фактор у влади Србије пошто се Пашић измирио са официрском странком а то је човек који зна шта хоће и ако је он иницијатор овога догађаја онда у томе свакако треба гледати неку његову нарочиту намеру. Српски премијер никако није наиван. Његови политички противници у Србији суппонирају код њега нарочиту меру безобзирности.

У врзном колу у Београду свакако се опет нешто јако узмутило. Бившем Престолонаследнику Ђорђу приписивала се јака мржња против Аустрије, али се говори и за његовог млађег брата Александра да у тој мржњи ни мало не заостаје иза свога старијег брата. Факат је да се о Београду опет почиње на јако говорити, што већ од више година никако није добар знак за мирно развијање прилика на Балкану. Ако би Краљ Петар сада абдицирао на престо, свакако би морали бити јаки утицаји који би га на то нагнали. Нама у Аустрији ваља бити на опрези, јер не смемо допустити да нас догађаји изненађују. У најмању руку Престолонаследник Александар је од јуче регент у Србији и официрска странка погледа у њега као у свога заштитника.

РЕКЛАМА У ТРГОВИНИ.

— **Бранко Ивезић**, Берлин

Како се врши контрола? Вр (10)
Код инсерата као и код рло просто,
који лист може се вр додатака уз
гурна контрола. шити доста си-

Ако се врши ре
датака само уз -кламисање преко до-
лако видети један лист, то ће се,
на картама успех по броју поруџбина
додата а од додатака. Ако је пак
се п дат уз неколико листова, то
репоручује, да за сваки лист до-
атак буде штампан на папиру друге
боје. Колико поруџбина на поруџбеној
карти једне боје — толики је успех
тога додатка. Такође може се место
боја употребити каков знак, слово које

би било у једном углу поруцбеног листа, за сваки лист, разуме се другојачије.

Може наступити, што је чешћи случај, да поруцоц није употребио поруцбену карту, лист, већ је поруцбину учинио у писму, на обичној карти или упутници. Тога ради мора се увек прибегнути средству, које је такође нарочито добро и за инсерате.

Узмимо да инсерирање врши фирма:

Јован К. Јовановић Београд

Кнез Михаилова ул 52.

Неће угледу фирме ништа шкодити око се за инсерате у једном листу средње слово К. замени са Н., затим у другом листу са Ж. итд. Дакле мењањем једног слова, моћи ће се после по поруцбини видети на основу ког је инсерата извршена та наруџбина.

Ако пак фирма не жели баш да се врше такве измене у имену, може се на други начин помоћи. Може се просто мењати за разне листове: Кнез Михаилова ул. 52, затим 52-а, даље 52-в итд.

Један начин, који не изгледа баш тако добар, састоји се у томе, да се просто сваки нов купац пита, на основу ког се инсерата обратио фирми. Разуме се на најучтивiji начин, прилажући и штампан образац, који се лако и брзо може испунити одговором. Издаци се исплаћују.

Тиме се постиже да се има добар преглед употребљивости појединих листова као органа за инсерирање. Такође се може констатовати који је артикул боље у једном листу инсерирали, а који у другом. Па ипак и при овој методи може се доћи до погрешних закључака; потребна је велика пажљивост и довитљивост.

Исто тако доћи ће се до погрешних закључака при свакој контроли, ако инсерат не одговара карактеру листа. Ко у „Књижевном Гласнику“ објављује вршалице, контролом ће доћи до резултата, да је „Гласник“ неупотребљив за те огласе.

Разуме се да закључак мора бити погрешан. Вршалице треба инсерирали у земљорадничком листу или у дневним листовима, који имају већи број читалаца пољопривредника.

Вредност појединих наших дневних листова за огласне сврхе није тачно испитана. Зато сваки трговац, који мисли да инсерира треба мањим огласима да покуша извршити контролу успеха. Како у нас огласи нису скупи то ни та проба неће много стати а принеће многе користи.

Ако се већ установило тачно вођење контроле, то се пажљиво треба да води и даље. Код неке робе, такође и код неког листа показало да успех опада. Само тачна контрола даје могућности да се тад инсерирање обустави и избегну излишни трошкови.

Огласи у књигама.

У последње време примећује се живља књижевна реклама, није најбоља, ала ипак показује извесног успеха. Они оглашују преко листова а и у књигама свога издања. Имало би много што шта да се замери, али то није наш циљ. Ми желимо прегледати некњижевске огласе у књигама, њих има у:

Календарима,

Путовањама,

Адресним књигама и

Осталим књигама.

Огласи у календарима могу бити од великог значаја. Претходно је потребно да се пазни на избор календара, и да се оглас лепо обради. Ми имамо доста календара.

Већ календар је најраспрострањенији по варошицама и селима. Оглас према томе морају бити и писани. (Календар „Народних Новина“). Важно је у овим

календарима покушати да оглас буде тако штампан, као да припада редакцијском делу.

Имамо такође календара за вишу публику а и стручних. Први су као органи за огласе много изостали иза календара за народ. Нарочито тако, ако у календарима за вишу публику има неколико страна огласа, онда је бесмислица оглашавајући.

У календарима за народ треба инсерирали намештај, пољопривредне справе, средства против људских и сточних болести и т. д.

Од календара за вишу публику, најважнији су стручни календари. Њих готово и нема код нас.

У путовањама инсерирали за многе трговце и немају баш много смисла. Инсерати хотела су на свом месту. „Вође“ кроз варош су већ што друго, али и у њима инсерат је доста незначајан.

Погрешно се мисли, да су адресне књиге подесне за оглашавање. Писац је уверења да је за то издати новац готово бачен. Мишљења су подељена. Ко тражи какву адресу, загледаће у књигу, наћи ће је, записати и затворити адресну књигу као даље непотребну.

Ако се може постићи, да се у адресној књизи уз име фирме дода и који ред као препорука или извесно објашњење, то је већ довољно.

Друга је ствар са трговинским адресним књигама („Трг. Шематизам“). Инсерати су — па ипак недовољно — до успеха. У овим књигама заинтересовани обраћа пажњу, тражећи потребне фирме, прво на ону, која је успела дејствовати уочљиво т.ј. која се ма на који начин истиче испред осталих (инсерат).

Још једно поље лежи готово неупотребљено. То су у опште књиге. Зашто се у другим многобројним књигама не оглашује? Нарочито у књигама познатих издавача. Овакви инсерати, по пишевом мишљењу, могу бити од успеха.

Детаљиста и реклама преко штампе.

Детаљиста обично нема само робу једне врсте, већ више врста на продају. Вишестраност рада детаљисте — кад је то случај — мора природно изменити и начин инсерирања. Он мора за све своје ствари да чини рекламу.

Детаљиста мора да се служи рекламном, то је излишно доказивати. Ако хоће да ради само са публиком из улице у којој је његова радња, он онда може да одбаци рекламу. Деси ли му се малер да се слична радња отвори у истој улици и конкурент употреби рекламу, онда је крај близу.

Ма и са мало новца, ако се веће суме не могу ни у ком случају издати, мора он покушати да инсерира.

Разуме се не сме он никако ни покушати да сву разноврсну робу у једном огласу рекламира.

Може и то наступити, али у изузетним случајевима на пр. при распродаји. Уопште ограничавање, али не штетно у броју разноврсности оглашене робе, показује вештака у реклами.

Инсерат је сличан излогу (модерном разуме се). Он успешно делује ако не личи на какав вашар, већ кад се умешно скрене пажња читаоцева на неколико предмета.

Ствари које не могу ући у оглас унеће се после неколико дана.

Поред све муке да се број разноврсности ограничи ипак је некад потребно да се читав ред разне робе одједном објави.

У нас многи детаљиста просто испише на листу хартије шта има све у радњи па продају и онда даљи рад остави слагачу.

Детаљист мора изградити план за групирање разне робе у инсерату. Сла-

гач може, не баш сваки да и сам изведе добар слог, али је ризично ослонити се на добру вољу његову.

Пре свега треба текст утврдити.

Скица не сме бити утрпана.

(Свршиће се)

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Принц Ђорђе на лечењу.

Принц Ђорђе отпутоваће идуће недеље у Швајцарску на лечење.

Трговински уговор са Турском.

„Пестер Лојд“ има брзојав из Цариграда, да је отправник српског посланства отказао Порти трговински уговор и консуларну конвенцију и позвао је да одреди делегате за преговоре.

Пред преговоре за нови трговински уговор са Турском, потребно је и ово напоменути: Уверења о здравствености намирница визирају се у турском консулату, за шта се плаћа 20 дин. у злату од уверења, без обзира на количину намирница. Пошто домаће фабрике саламе имају приличан извоз у Цариград у количинама мањим: од 50 кг. то ова такса за визу уверења терети саламу са 40 пара по килограму, што удвојава царину. Овако велика такса за визу уверења не може се ничим правдати, и од тога мора се оградити у новом трговинском уговору.

Прилог инвалидском фонду.

Г. Јанаћко Тасић, трг. из Варварина послао је преко нашег уредништва 100 — динара, као прикупљени прилог са једне мале забаве за инвалидски фонд Св. Ђорђа.

Наше уредништво предало је овај прилог инвалидском фонду Св. Ђорђа.

Одобрен кредит.

Државни Савет одобрио је округу подринском кредит од 820.000 динара за повећање возног парка на окружним железницама.

Унапређење среских начелника.

Једанаест среских начелника у овим крајевима унапређени су класом.

Судске ферије.

Од данас у свима судовима настају судске ферије. У Касационом Суду одређени су да дежурају за време ферија: г.г. Јован Јовановић као председник, и Драг Јовановић и Таса Продановић.

Испитни дар.

Уважени пријатељи нашега Удружења г. Илија Антоновић, трг. олд. изволео је послати нам 25 ком. одабраних књига за награђивање заслужних ученика Трговачке Школе нашега Удружења.

Београдска Трговачка Омладина изјављује захвалност г. Антоновићу на пажњи и поклону.

Учитељи вештина.

Главни Просветни Савет усвојио је нацрт правила о полагању испита за учитеље и учитељице вештина.

Дом Св. Јелене.

Јуче је извршено свечано освећење темеља за Дом Св. Јелене, који се подиже на плацу где је била стара богословија код Саборне цркве. Камен темељац поставили су Њ. К. В. Престолонаследник Александар и госпођа Хартвиг.

Видовдан на Косову.

Велики број Срба из Босне и Војводине отишао је на Косово, да тамо дочека видовданску прослову освећењем Косова и да се причести у цркви Грачаници.

Изборна агитација.

Јуче су отпутовали у унутрашњост Србије у изборну агитацију многи народни посланици и истакнутији чланови свих странака.

Уређење Скопља.

Данас ће се у Скопљу отворити планови за регулисање града Скопља. У оцењивачком суду су за оцену поднетих планова: г.г. Бранко Таназевић, доцент Универзитета, и инжињер С. Бабић, шеф општинског грађевинског одељења у Скопљу.

Регулисање Приштине.

Ситуациони план града Приштине израдио је инжињер г. А. Драгићевић, а план за регулацију вароши ради архитекта г. К. Јовановић.

Забрањена соколска прослава.

Из Карловаца телеграфишу, да је аустријска полиција забранила прославу десетогодишњице Српског Сокола, зато што су на тој прослави хтели учествовати и Соколи из Србије, па се Аустријанци боје немира. У страха су велике очи!

Пловидба српских бродова.

Српско Бродарско Друштво извештава путнички и трговачки свет, да ће почев од 15. ов. м-ца бродови друштвени саобраћати само двапут недељно између Шапца и Митровице и обратно и то:

Из Шапца за Митровицу недељом и четвртком у 4 сата по подне. Из Митровице за Шабац понедеоником и петком у 4 сата јутро.

Са овом узменом замењује се досадањи ред вожње од 1. априла тек. год. на тој линији.

Стављен у притвор.

Кварт савамалски ставио је под кривичну истрагу и у притвор А. Николића, трг. помоћника код г. Димитрија Раденковића, трговца, због поткрадања газде.

ИЗ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ.

Седница одборска од 13-VI 914. год.

Прочитан и усвојен је записник од прошле седнице.

Одобрено је месечно одсуство др. г. Гођевицу и кметовима г.г. Ђорђу Јанковићу и Милану Марковићу.

Проф. Рудолф Валдец, вајар из Загреба, моли да му се уступи веће општинско земљиште, где би подигао уметничко-занатлијску ливницу бронзе и других скупих метала. Он то земљиште хоће и да плати, само да то буде у извесном времену и у ратама. Он улаже у овај посао знатну суму новаца. — Секција предлаже да му се уступи 5000 кв. м. испод болнице за душевне болести, по десет динара кв. м.

Примљено је с тим да Суд закључи уговор с г. Валдецом како ће најбоље одговарати општинским интересима.

Затим је по предлогу комисије за експропријацију и апропријацију решено: да се експроприше и апроприше имање г. Милоша Павловића у Рајићевој улици, имање Браће Поповића у Кичевској улици, имање Браће Богдановића у Молеровој улици, имања Мил. Ралковића у Молеровој улици, процени имање Даринке Костић и Николе Ковачевића у Његошевој улици, имања у Милетиној улици за регулисање те улице, затим имање у Скендербеговој Крунској, Страхинића Бана, Дринчићевој ул. и т.д.

Приликом хлебарског штрајка општинска је каса претрпела штету од 20000 динара. Секција предлаже да се тај издатак пребаци у овај буџет, пошто је из прошле године а та је година завршена. Предлог је усвојен.

Предлог о наплати такса за постављање столова на тротоарима пред кафанама скинут је с дневног реда, са разлога: да се тај предлог умножи и писмено саопшти одборницима, те да буду добро информисани.

Предлог техничке управе општинске, да се друкчије регулише позоришни трг министар је одбио. И тако је остао ранији план.

Измена регулације улица Крунске, Кичевске, Милешевске и Невесињске усвојена је и упућена надзорној власти. То је имање Француско-Српске Банке откупљено од г. Томе Ц. Јанковића.

Призната је и штета г. Мих. Вукчевићу, која му је причињена изменом регулације.

Молбе дрвара на општинском земљишту да се ослободе кирије за месец и по дана док су били под водом, одбијена је.

Тако је данашњи велики дневни ред брзо и лако свршен. Једино питање о дрварима дуже је дискутовано и тражено да се једном реши где све могу бити дрваре пошто су дрва врло важан артикал за живот. Држи се да све дрваре са Саве треба пренети у Моравску улицу. Одредиће се исто и за друге дрваре по Београду.

Тим је седница закључена пошто је цео дневни ред свршен.

В.

Прилози

Српском народном инвалидском фонду Свети Ђорђе.

(наставак)

Наставак прилога из Охрида и околине: Г. Милоје Томковић, поручник дин. ср. 12. Г. Михаило Потих, поручник дин. ср. 20. Г. Чедомир Милошевић, поручник дин. ср. 12. Грађани вароши Охрида, са забаве дин. ср. 537. Грађани вароши Охрида, у ситнијим прилозима дин. ср. 116. Свештеници и цркве у срезу кичевском дин. ср. 240. Цркве у срезу поречком: Локвичка дин. ср. 10. Лупштанска дин. ср. 10. Равинска дин. ср. 10. Томиног Села дин. ср. 10. Села Топлинца дин. ср. 10. Села Бенча дин. ср. 10. Села Здуља дин. ср. 10. Села Бреса дин. ср. 10. Села Ковача дин. ср. 10. Села Рапотова дин. ср. 10. Села Сланка дин. ср. 10. Села Латорова дин. ср. 10. Свете Богородице дин. ср. 20. Села Црешњева дин. ср. 20. Села Белице дин. ср. 10. Цркве у срезу дорјанском: Дорјанска дин. ср. 10. Валандовска дин. ср. 10. Пиравска дин. ср. 10. Брајковачка дин. ср. 10. Балиначка дин. ср. 10. Фурела дин. ср. 10. Цркве у срезу преспанском: Сливничка дин. ср. 20. Хранска дин. ср. 20. Штрбовска дин. ср. 20. Наколечка дин. ср. 20. Дупенска дин. ср. 20.

—Наставиће се—

РАЗНО

Изјава захвалности грофа Карољија.

Гроф Михаило Карољи захвалио се из Париза Цегледцима на једногласном избору. У депеши између ос алог рекао је и ово:

„Дањашњица избора донела је и победу Француза над Германима у Аустерлицу па и свануће Мађарској и њеној независној народној демократији. Живели Цеглеђани!“

Михаило Карољи

У Бечу и Будимпешти јако је пало у очи, што је Карољи испред свог имена изоставио реч „гроф“, и тумаче то тако са се Карољи за навек одрекао грофовске титуле баш као и Јулије Јушт права на титулу тројног са-

ветника. То би значило да и Карољи враћа увреду, коју му је стари монарх нанео пристанком да и он буде избачен оружаном силом из сабора.

Бечлије су љути, што се одрекао титуле из Париза и што жели демократску Мађарску.

Камарила види у томе нов курс и нов политички правац: тежњу одвајања Мађарске од Аустрије.

Semper.

Горке сузе.

„Az Est“ од 12/25 јуна доноси да се кнез Вид заплакао пред једним новинарем и да је рекао ове речи:

„Ја сам веровао да ми је Европа доделила златну круну, а сад видим да ми је набавила на главу трнов венац.“

„Az Est“ додаје, да је више него сигурно да ће кнез Вид загревати из Драча.

Књижевност.

Изнад греха и смрти.

Николај Велимировић. Беседе и мисли. Штампано у Државној Штампарији Краљевине Србије. Издање С. Б. Цвијановића у Београду 1914. год. Стр. 342. Цена 3. динара.

У овој најновијој књизи беседа г. Николаја Велимировића има четири одељка: I. Отаџбини. II. Словенима. III. Свим праведним и грешним и IV. Проповеди над једним мравињаком:

У првом одељку, поред осталих, ту су и беседе: о јунаштву, о младој Србији, о првим жртвама, о народном пророчаству, о слободи и др.

Ми најтоплије препоручијемо нашим читаоцима ову најновију књигу одличних беседа и мисли г. Ник. Јаја Велимировића, нашег најбољег црквеног Беседника.

ТЕЛЕГРАМИ

(Извештаји Српског Пресбирора)

Цариград, 13. јуна. — Министар Војни у пратњи официра стигао је у Смирну.

Цариград, 13. јуна. — Командант средоземне енглеске ескадре стигао је овамо на адмиралском броду.

Беч, 13. јуна. — Из Салема јављају да је пожар уништио више од половине вароши. Десет хиљада особа су остале без крова. Штета достиже 20 милиона долара.

Салем, 13. јуна. — У држави Масачузети (Сједињене Америчке Државе) букнуо је велики пожар у фабрици кожа и раширио се по целом индустријском крају. Опасност је да уништи целу варош. Много је рањених.

Њујорк, 13. јуна. — Мексикански побуњеници после четвородневне крваве борбе, заузели су Закатекас. Савезне трупе пре него што су напустиле Закатекас, порушиле су многе зграде динамитом.

Генерал Вила цени да су савезне трупе имале четири хиљаде мртвих две хиљаде рањених и пет хиљада заробљеника, а своје губитке цени: 500 мртвих, 300 рањених.

Кристијанија, 13. јуна. — Стортинг је изгласао кредит од 200.000 круна за експедицију Амундзенову на северни пол.

Страна тржишта

Памук.

Бремен, 12 јуна. Упланд локо Мидлинг 68.75. (Стално)

Ливерпул, 12. јуна. (Месно тржиште). Дневни промет 5.000 бала. Терминско тржиште мирно.

Александрија, 12. јуна. Египатски памук (Фули Гуд Фаир) за јули 17.23 таларија, за новембар 18.01 таларија, за јануар 18.05 таларија, за март 18.09 таларија, Довоз 1000 кантара.

Кафа.

Трст, 12. јуна. (Закључак) Сантос Гуд Авераж, мирно за септембар к. 57.—, за децембар к. 57.50, за март к. 58.50, за мај к. 60.50. Рио Гуд за септембар к. — за децембар к. — и март и мај 59.50

Шећер.

Праг, 12. јуна. — Из Аусига стара роба к. 20.75. нова к. 20.90.

Хамбург, 12. јуна. — (Закључак) Силов шећер мирно.

Будимпешта, 12. јуна.
филијала Српске Банке

Посао у гошдовој роби: Продато је данас око 10.000 мтц. шенице са 5 филера скупљом цен. Раж, овас и кукуруз непромењен.

Данашњи довоз и извоз оvd. пијаце

	довоз	извоз
Пшеница	47870	101
Раж	1158	503
Јечам	150	—
Зоб	2008	—
Кукуруз	595	2414
Брашно	—	18767
Мекиње	—	1516

Прогноза: Очекује се непромењено време, местимице киша.

Термини:

Услед даље неповољније вести о стању усева у земљи, све терминске цене привикле. Склопљени закључци:

Октобар шеница 1914 К 12.73-12.85 12.84-12.87. —. април пшен. 1915 К 12.88-13.—-12.99-13.05.—. Октобар раж 1914. К 9.29-9.28-9.35 Октобар зоб 1914 К 7.65-7.72.—; јули кукуруз 1914. К 7.50-7.48.—.—; авг. кукуруз 1914. К 7.63-7.62-7.66.—. Мај кукуруз 1915. К 7.31-7.34.—.

Закључак

— у 1 сат после подне —

Пшеница за окт. 1914 г.	12.85	12.86
" " апр. 1915 "	13.03	13.04
Раж " окт. 1914 "	9.35	9.36
Зоб " окт. 1914 "	7.68	7.69
Кукуруз " јули 1914 "	7.47	7.48
" " авг. 1914 "	7.63	7.64
" " мај. 1915 "	7.34	7.35

Берлин, 10 јуна (Трговинска агенција)
Производи

Пшеница Мрк	20.60	20.80
Раж	17.40	—
Овас	17.60	18.70
Јечам лак	14.40	14.70
" тежак	15.60	16.40
Кукуруз	15.—	15.30
Пасуљ	23.—	—
Ораси	—	—
Мекиње	11.—	11.50

Пшеница за Јули.	М. 20.82	20.87
" Сеп.	19.52	19.57
Раж Јули	17.30	17.37
" Сеп.	14.45	—
Овас Јули	17.05	17.10
" Сеп.	—	—

Кукуруз " Јули . 14.40 — —
" " Сеп. . 14.05 — 14.10
све франко Берлин царинено. Царину на 100 Кгр. плаћа:

Пшеница Мрк. 5.50, овас и раж Мрк. 5.—, јечам за пиво Мрк. 4.—, за храну Мрк. 1.60, кукуруз Мрк. 3.—, пасуљ и ораси Мрк. 2.—, мекиње слободне.

Живина. — Јаја

Кокоске старе комад Мрк. 1.80—1.90
" I врста . . . 1.80—1.90
" II . . . . . 1.40—1.50
Патке комад Мрк. 1.90—2.20
Гуске . . . . . — — —
Ђурке пар . . . . . — — —

Јаја I кош (60 ком). Мрк. 3.40—3.80
" II . . . . . 3.——3.40

Франко Берлин. Царина се плаћа на живу живину Мрк. 4.— од 10 изузимајући гуске које су ослобођене царине.

Подвоз за ситну живину стаје по Мрк. 0.25 од комада, за гуске и ђурке по Мрк. 0.50 до 0.60 од комада.

Коже

Јагњеће Ia 90 кила Мрк. 200—220—
јагњеће I а 70 кила Мрк. 190—195—
јагњеће Ia 50 кила Мрк. 150—165—
јареће Мрк. ————— од сто ком.
Овчије 200—210 од сто ком.

Коже не плаћају царину. Подвоз од Београда до Берлина стаје по Марака 650 од 100 килограма.

Домаћа тржишта

ПРОИЗВОДИ

Смедерево, 13 јуна (Општински суд)

	од		до	
	д.	п.	д.	п.
Пшенице	16	—	17	50
Кукуруз у зрну	10	—	12	60
" у клипу	—	—	—	—
Јечма	—	—	—	—
Овса	—	—	—	—
Ражи	—	—	—	—
Пасуља бела	—	—	13	—
" жута	—	—	—	—
Лука	—	40	—	80
Кромпира	—	—	—	30
Купуса	—	—	—	10
Грожђа свежег	—	—	—	—
Јабука	—	—	—	—
Крушака	—	—	—	—
Масла топљена	—	—	—	—
Кајмака	—	—	—	—
Сира	—	90	—	40
Славине суве	—	—	—	1.60
Масти	—	—	—	1.60
Ораха	—	—	—	—
Медла	1	20	2	—
Воска	—	—	—	5
Лоја топљеног	1	20	1	60
Пекмеца	—	—	—	—
Шљива сувих	—	—	—	—
Вина бела	—	60	—	1
" црна	—	60	—	1
Ракије меке	—	60	—	1.20
" љуте	—	1.50	—	2.50
Сена	4	—	6	—
Кожа овчих пар	—	—	—	—
" козјих	—	—	—	—
" јагњећих	1	20	2	40
" јарећих	1	60	2	40
Вуне пране	—	—	—	4
" непране	—	—	—	1.50
Конопље	—	—	—	—
Јаја 100 ком.	5	—	6	—
Пилића 1 пар	1	20	3	—
Пловака	1	20	3	—
Гусака	1	60	3	—
Ђурака	—	—	—	—
Месо говеђе	—	—	1	20
" овче	—	—	—	—
" свињско	—	—	—	1.20
Говеда ж. м.	55	—	60	—
Свиње	75	—	80	—
Слама	—	—	—	—

На овдашњу пијацу сваког пазарног дана, а то је сваког четвртка, долази крупна, дебела рогата стока. Продаје се од 300 до 1200 дин. пар.

СТОКА

Баоград, 11. јуна, (Кланично Друштво)
Свиње . . . . . 88 — дин.
Говеда . . . . . 55—65 дин.
У овај мах у кланичним оборима има 4.500 комада свиња.

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 14. Јуна 1914 ГОДИНЕ

ВАЛУТЕ—НОВАЦ	КУРС					
	ЗА СРЕБРО			ЗА ЗЛАТО		
	ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖЊА	ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖЊА
ЗЛАТНИК ДИМ. 20						
Златник од 20 дин. највиши	20.47					
Златник од 20 дин. најнижи	20.45					
Златник од 20 дин. средњи	20.46	20.46	20.44			
авг. сеп. о. г. п. и. у		20.28	20.25			
РАЗНЕ МОНЕТЕ						
Круне највиши	106.50					
Круне најнижи	106.40					
Круне средњи	106.475	106.50	106.425			
Круне за сутра						
Круне злато						
Марке немачке						
Фунте енглеске						
Турске лире						
Француске новчанице						
ДЕВИЗЕ						
ЧЕКОВИ И МЕНИЦЕ						
Беч по виђењу	106.45	106.50	106.40			
8 дана	106.35	106.40	106.30			
Пешта по виђењу						
8 дана						
Трет 8 дана						
Париз по виђењу		102.25	102.15			
Лондон по виђењу						
Берлин по виђењу		125.60	125.40			

Хартије од вредности	ПРОДАТО ПО	ПОНУДА ПО	ТРАЖЊА ПО	ПРОДАТО ПО	ПОНУДА ПО	ТРАЖЊА ПО
Хартије од вредности						
Срп. Држ. хартија		120	117			
Дутриј. 20% лозови с. ж.						
6. ж.						
Дуван. лоз. лозови с. ж.	28	30	28			
6. ж.	26	28	25			
Рента 4% од 1895. с. ж.						
6. ж.						
Фонд. 5% залога у зл.	100	99	97			
1/2% вал. 1910 у зл.						
Фонд 4 1/2% обл. Ком.						
Зајам од 1911. године						
Монопол. 5% 1902. год.						
Рента 4 1/2% 1906 са ж.						
6. ж.						
1909 са ж.						
6. ж.						
Акције Новчаних Завода у Београду:						
Емисионе банке			1420			
Прив. Народне Банке						
Банке:						
Београдске Банке						
Београд. банке Меркур						
Прометне Банке						
Трговачке Банке	104	105	100			
Грађанске Банке						
Саобраћајне Банке						
Колонијалне Банке						
Есконтне						
Заложне						
Заватл. Кредитне Банке						
Извозне	141	137				
Месарске						
Н. Бошковића акц. друш.						
Опш. Прив. Банке акције						
Врачарске заложне						
Савске						
Грађ. Банке						
Дунавске Банке						
Српске Централне Банке		138				
Дунав. Кредитног Завода						
Задруге:						
Акције: Београд. Задруге						
Врач. Задруге I и II коло						
Палилулске Задруге						
Штедионице:						
Акције:						
Врачарске Штедионице						
Грађанске Штедионице						
Палилулске Штедионице						
Трговачке Штедионице						
У унутрашњости						
Банке:						
Акције:						
Бољев. Привр. Банке						
Јагод. Банке I и II коло						
Ваљев. Трговачке Банке		125	120			
Краг. Трговачке Банке						
Крушевачке I и II коло						
Младеновачке Банке						
Млад. Трг. Кредит. Банке						
Градиштанске						
Нишке Трговачке Банке I			120			
Окружне нишке Банке		115	105			
Пожаревачке Трг. Банке						
Прокупачке I коло						
II						
Рачанске			130			
Тимочке, Зајечар						
Тимочке Банке II коло						
Шумад Банке, Паланка						
Задруге:						
Арањеловачке Задруге						
Ваљевске Задруге						85
Врањске Задруге						
Драгачевске Задруге						
Зајечарске						90
Јасеничке						
Копачичке						
Космајска, Сопот						
Крушевачке						16
Књажевачке I коло				55		53
II				55		53
Младеновачке						
Нишке за међ. пом. и шт.						
Нишке Српско-Јеврејске						
Обреновачке Задруге						
Окр. Задруге, Лазаревац						
Пожаревачке I коло						130
Пожаревачке II коло				120		
Прокупачке I коло						
II и III						
Ресавске Задруге						80
Рудничке						
Смедеревске Задруге						90
Топличке Зад. I и II коло						
III коло						
Чаљанске Задруге						
Штедионице:						
Алексинач. Штедионице						212
Ваљевске						
Варваринске						
Врањ. Акц. Штедионице						13
Јагодинске I коло						
II						
Књажевач. Штедионице						
Краљ. Акц.						
Младен. Трг.						
Моравске				70		50
Наталиначке						
Нишке акц. I коло						
Нишке акц. II коло						
Обреновачке						112
Пожаревачке						108
Рачанске I коло						
Ресавске I коло						130
Ресавске II						110
Ужичке Грађанске						
Ђуприске I коло						
Ђуприске II коло						
Чаљанске						
Удружења:						
Трстеничко Удружење						
Кредитни заводи:						
Крагујевачки						
Разно:						
Бродар. Друш. акц. 6%				153		125
Грађевинарске						
Зајечар. инд. удр. П. Пив.						
Клајничко Друштво						
Акц. Кожарске Задруге						
Летњик. акц. друш. I. к.						
Лозови Црвеног Крста				18		17
Првог акционар. млина						
Раљска фабрика цемента						
Срп. Акц. Др. за Ек. шума						
Српска Фабрика Стакла						
Угљени рудн. „Стубица“						
Ужич. А. Тк. Рад. I коло						
Матаруга						

СТРАНЕ БЕРЗЕ

ВАЖНИ ДНЕВНИ ТЕЛЕГРАФСКИ ИЗВЕШТАЈИ БЕОГРАДСКОЈ БЕРЗИ

Беч, 13. јуна 1914 г.	Српска 4 од сто рента од 1895 г.	70.10
Лондон	Монепол 4 и по од сто	
Берлин	Париз, 1914 г.	
Париз	2 од сто лутриски лоз	
Златник од 20 д.	4 од сто рента од 1895	81.95
2 од сто лутриски лоз	Монепол. 5 од сто	484
Дунавски лоз	4 и по од сто од 1906	426
	4 и по од сто од 1909	422

Добио сам велику количину
СТОЛИЦА
за кућевну и кафанску потребу,
које продајем по умереној цени.

Миливоје М. Поповић

БЕОГРАД — САВА
ТЕЛЕФОН 250.

1114 5—

НОВО ОТВОРЕНА ГРАЂЕВИНАРСКО-ДАШЧАРСКА И ДРВАРСКА РАДЊА Ота Лоренца и Комп. у Београду

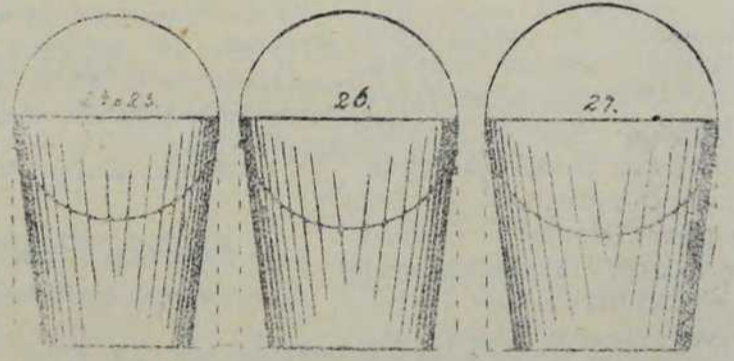
Милоша Великог 59 (Драгашевићева Башта) — Телефон 22-40
Препоручује г. г. грађевинарима, столарима и заинтересованој п. публици своје богато снабдевено стовариште

I-во класне потпуно суве грађе из Мађарске, као и I II III-ће класе српске грађе свију димензија.

Има стално на стоваришту велики избор сувих дасака са нут и федером за патос мађарског порекла, као и облице, тесане и стругане гредице за кровне конструкције и рагастове.
Цене су срачунате на минималну зараду!

1117 5—12

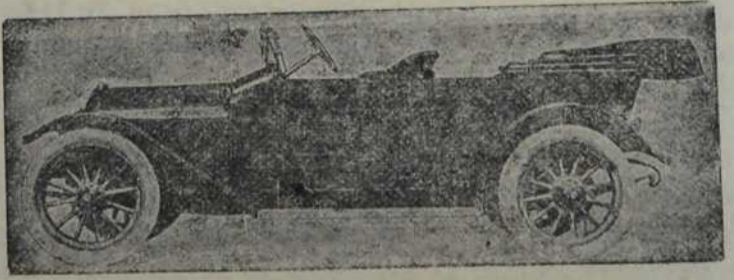
ФАБРИКА ЗАУШТАЧА
Арсе Ж. Ђишча у Београду

Кочица Улица број 34.
Баба-Вишњина ул. бр. 31
Телефон бр. 559.
72 14 80

Аутомобили Overland

Аутомобил Overland снабдевен је свима модерним савршенствима. Willys Overland Со у Толеду (Америка) конструисали су за ову 1914. годину 50.000 комада аутомобила једне исте врсте, и према томе једино су они у положају да даду аутомобиле, који су савршени и снабдевени свима приборима за које модерна техника зна. Са оваким прибором какав даје Overland до данас није ушао у Србију ни један аутомобил па био то и један од најскупљих.
Ни за дуго већу цену од наше цене ни једна европска фабрика не даје аутомобил са толико практичних прибора, који упрошћавају радњу око руковања и одржавања аутомобила, као што даје Overland.

Цена 8.500 динара у злату

за комплетан аутомобил Overland са електричним апаратом за аутоматско покретање мотора и то одарићем и постављен у Београд.
Са електричним осветљењем али без динамо (Gray et Davis) за аутоматско покретање мотора 550 франака мање.
КАРОСЕРИЈА торпедо за 5 места, комотна и са кошом, који за случај рђавог времена, може да се потпуно затвори. И футрола има за овај кош.
МОТОР са 4 цилиндра 25 Н. Р. Bobrong 105 mm Hub 115 mm.
ТРАНСМИСИЈА 3 бразе за напред и 1 за назад.
ПНЕМАТИКА 815x105 са обручима за брзо скидање.
БРЕМЗА дупла на задњим точковима.
СНАБДЕВЕН електричним осветљењем свуда и то: 2 рефлектора, 2 лампе са стране, 1 лампа позади, и 1 лампа за осветљење контролних апарата.
СТАКЛО ЗА ЗАШТИТУ ОД ВЕТРА покретно и је веома елегантно.
Контер километраже — Електрична труба — Дупли упалач електрико.
ДИНАМО дупли (генератор и мотор) са акумулатором за електрично осветљење и аутоматско покретање. Према томе оно окретање курбла пред аутомобилом ради стављања мотора у покрет непотребно је. Сем тога кад се притисне на једно дугме мотор се креће одмах и по најхладнијем времену.
Аутомобил Overland има, дакле, велику вредност за мале новце, веома је елегантан и јак.
АУТОМОБИЛИСТЕ, пре но што купите аутомобил видите и срањите вредност Overland-а са аутомобилима, који вам се нуде и ми смо тада сигурни да ћете бити наш муштерија, јер нећете нигде наћи аутомобил тако повољан и за тако јевтину цену.
Наш аутомобил комплетан тежак је 1200 килограма; што значи, да нема никакве везе бити се може сравнити са оним малим и лаким аутомобилима, који се продају по јевтину цену.

WILLYS OVERLAND & CO

Главно заступништво и стовариште аутомобила
Белгиска Индустриска Агенција у Београду, Кондина ул. бр. 7.
Илустровани каталози на француском и немачком језику шаљу се на захтев бесплатно.
231 19—20

ТРАЖИМО

комптоаристу или комптоаристкињу, која влада потпуно немачким и српским језиком, стенографијом и пише на машини. — Писмене понуде слати Шенкер и Комп., Београд. 1173 3-3

ТРСКЕ ПЛАФОНСКЕ за грађевине има већу количину на продају ТРГОВИНА

Петронија Тешића у Обреновцу
Цена умерена. 887 18-20

Ко штеди тај има

А највећу камату својим улагачима плаћа и даје фрај књижицу и марку

СРПСКА БАНКА у Београду у својој кући 504 24-60

ВЕЛИКА РАДИОНИЦА

Бонбона, Ратлук и Нолача Милана Гачића и Друга Крушевац препоручује своје израђевине, нарочито **ратлук** који не уступа ни српском.

Цене су за сву робу без конкуренције, паковање и пренос до станице бесплатно. 248 36-50

ТРАЖИ СЕ

20.000 до 25.000 дин. за проширење једно рентабилно предузеће које постоји на обд. пијаци.

Понуде слати пост рестаит под „А. А.“ 1163 3-3

БАЊА БАДЕН КОД БЕЧА

ВРЛО РАДИОАКТИВНА. — у 1913. години имала 32366 посетилаца. — Врло лековити сумпорни извори. Лечење блатом. Лечи костобољу, реуматизам-ишијас, ексудату, млигавост, невралгију, скрофуле, коже болести, тровање крви. Лечење водом: извор Перегрини. Град. хотел „Херцегхоф“ I реда. Тел. Топла вода, свет. сигнали, Налазе се прво кл. хотели, пансиони, ресторани и радње. Сезона целе године 1101 3-10 Проспект бесплатно Извешћа и проспекте шаље управа бањска—Баден

НЕСТЛЕ-ОВО КОНДЕНЗИРАНО МЛЕКО

БОЉЕ ЈЕ ОД СВИХ ПРОИЗВОДА ОВЕ ВРСТЕ

Чистота је гарантована, не садржи у себи никаквих микроба, по јачини и хранљивости долази на прво место.

Искључено је рђаво дејство на стомак, као што чини млеко које продају домаћи продавци, а у које досипају воде, брашна и других по стомак штетних састојака.

Једна кутија кондензованог млека „НЕСТЛЕ“ даје три литре првокласног швајцарског млека.

По цени и квалитету успешно конкурише данашњој продајној цени млека.

УПОТРЕБА НЕСТЛЕ-ОВОГ КОНДЕНЗИРАНОГ МЛЕКА за једну чашу или шољу потребно је две кашикице кондензованог млека затим доливено провредом водом и промешано, даје чашу или шољу топлог млека несрав-

њеве чистоте, пријатног мириса и велике хранљивости.

Добити се може у деликатесним радњама: Ђурђа Милетића, Димитрија Бибе, Јовичића и Вељковића, Душана Тодоровића, Јеше Јеуше.

У ангро радњама: Тодора Миличића, Марковића и Лукића као и у апотеци г. Пера Кушаковића.

ЧУВАЈТЕ СЕ ПОДРАЖАВАЊА

ПАЗИТЕ, У ЦЕЛОМ СВЕТУ НА ПОЗНАТУ МАРКУ **НЕСТЛЕ**

1991 2-20

Најотменија марка - ВИЛАГОШКОГ Марти - Коџака МЕДЕЦИНСКИ

и од лекара препоручен, као средство за јачање болесних црева и стомака, изнемоглости, грчева у стомаку, пребоја, грознице и туберкулозе. Одлично средство за породње и оне који се опорављају. 1011 5-20

ПРАВОГ ШВАЈЦАРСКОГ СИРА ЕМЕНТАЛЕРА САЛАМУ

УСЛЕД ВЕЛИКЕ ПОТРОШЊЕ УВЕК СВЕЖЕГ прве врсте из најбољих домаћих фабрика. Препоручује и за унутрашњост шаље поштом уз доплату.

Колонијално-деликатеска радња — Браће С. Илића

БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ Телефон 469. 1068 10-12

Са болом у души јављамо сродницима и пријатељима, да је наш добри, племенити и никада незаборављени супруг — отац

† Атанасије Ј. Анђелковић

ТРГОВАЦ ОВД.

испустио своју племениту душу ноћас у 12 часова после дужег боловања у својој 43 г. Свем грађанству неготинском, које је нашем милом покојнику указало последњу пошту испративши га до вечне куће и приложивши венце на самртни ковчег изјављујемо вечиту захвалност нашу.

Особиту захвалност молимо да приме г. Боривоје Ст. Недић, трг., који се у име Неготинског Трговачког Удружења опростио са покојником дивним и по ојаћену породицу покојникову утешним говором; као и г. Коста Милутиновић, професор гимназије оvd. који се такође са нашим драгим покојником опростио говором и тиме нам тугу у неколико ублажио.

Сродницима и пријатељима из места и са стране, који нам усмено, телеграфски или др. начином изјавише саучешће у нашој големој тузи, изјављујемо нашу трајну захвалност.

Неготин, 30. маја 1914. г.

Дубоко ожаловљени: супруга Јула са децом и осталом родбином. 1153 3-3

КРОЈАЧКА РАДЊА Стојана Симића и Брата

СПРОЂУ КОЛАРЦА ТЕЛЕФОН БР. 224. ИЗРАЂУЈЕ

походне и парадне униформе за г. г. официре

Уједино препоручује своје велико стовариште целокупне официрске спреме, као:

Хавелона и пелерина свију величина и дужина са капуљачама.

Сабаља прописних и салонских са лафовом главом за све родове оружја и свију дужина каб и подофицирских.

Кајаса и темњана походних (кожних) и парадних (срмених)

Палетушки тврдих службених (металних) за више и ниже официре.

Палетушки меканих службених (од ширита) за више и ниже официре.

Палетушки парадних за више и ниже официре.

Походне капе и парадне шапке.

Калпака од најфинијег астрахана (персијана).

Перјаница, ројте, ешарфе, кокарде парадне и службене.

Златних и сребрних медаља за храброст и савносну службу.

Споменице из Турске и Бугарско-Српског рата. Намештање свију декорација и све остале спреме. 1066 7-20

Цариградски ратлук СА И БЕЗ бадема

Чуген крупан

Салеп самлевен

Дрвене кутије за алву

Сусам

ПРОДАЈЕ НА ВИШЕ И МАЊЕ КОЛОНИЈАЛНА ТРГОВИНА

Тријандафил Лазаридис

Београд — Сава Телефон 1181 1201 1-3

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ

Нафте жуте најбољег квалитета.

Бензина првог квалитета.

Зетина машинског, цилиндер — и ауто-зетина, као и остале врста мазива за моторе и машинерију.

Генерално заступништво галицијских карпатских рафинерија

Индустријска Банка А. Д. БЕОГРАД САВА ТЕЛЕФОН БРОЈ 391 1193 2-12

Колонијална Банка Београд

продаваће путем јавне лицитације, на дан 14. јула тек. год. све залоге којима су рокови протекли 31 маја тек. год., као и робу оних комитената који своја дуговања нису регулисали, а која роба лежи као залога за њихово дуговање.

Продаја ће се извршити:

1. Роба, у магацину банчином Краља Петра улица бр. 43.

2. Остале залоге, у локалу банчином Књаз Михајлова улица бр. 47 од 9-12 часова пре и од 3-5 час. по подне и трајаће док се све нерегулисане залоге, као и сва роба не прода.

Хартије од вредности које се котирају, продаваће се на Берзи.

За преглед робе, која ће се продати, могу се заинтересовани купци обратити Банци почев од 7. јула тек. год. од 9-12 час. пре подне.

Позивају се залагачи, да своје залоге искупе, или регулишу, најдаље до 12. јула т. г. закључно, јер се после тога дана регулисање неће ником вршити.

Београд, 28. маја 1914. г.

1177 2-3 УПРАВА

СИРИШТЕ

ИЗ ФАБРИКЕ

ЂОКЕ ДИМИТРИЈЕВИЋА

НИШ

Две су комисије из Министарства Народне Привреде утврдиле, да је са 40% јаче од свих сиришта страних која се продају по Србији, а што јаче сириште упо требиш, то ће ти сир бити маснији.

Пази на заштитни жиг; јер има имитације.

687 13-15

Оригинал „Викторија“

Шиваћа Машина

Одликована на већим светским изложбама, највећим одличјем,

Шију, везу и крпе свршено

Шију напред и назад на кугел-лагеру. Продаја за готово и отплату под врло повољ. условима

Ценовник шаљем бесплатно

А. АНТОНОВИЋ БЕОГРАД-ТЕРАЗИЈЕ 32

1061 8 10

ПОТРЕБУЈЕМО

једног практиканта и једну госпођицу са свршеном трговачком школом и по могућству са знањем немачког језика.

Понуде и сведоче слати на адресу Никола Фехер и Комп., Београд. 1203 1—3

ПОТРЕБУЈЕМ

једног озбиљног и спремног помоћника за кинески „Цветног Трга“ са кауцијом већом у готову или у акцијама.

Плата добра. Обратити се **Р. Дрн-даревићу**, трг. Врачар. Телефон 1235. 1204 1—3

Разноврсних половних АУТОМОБИЛА

луксузних и теретних, имам на продају врло јевтино, у врло добром стању са гаранцијом, такођер и других половних машинерија.

Обратити се **Јосифу Респери**, комисионеру Будимпешта, Хотел Парк. 1202 1—3

Млађи КЊИГОВОЂА

потребан је колонијалној радњи **Ђорђа Гавриловића** у Београду. Понуде писмене прима до 1. јула ове год. 1167 4—5

Челичне ролетне

(половне) за два излога и једна дућанска врата тражи да купи Живота Миловановић „Чикица“ у хотел „Такову“. Ко има на продају нек јави. 1190 2—3

Бакалску и пиљарску радњу

предајем одмах. Постоју на углу и то на врло добром и живом месту, пазар је одличан. Озбиљне понуде слати писмено, поштански факс бр. 272., Београд. 1189 2—3

НАСЛЕДНИЦИ

пок. **МИЛУТИНА РИСТИЋА** продају целокупну робу која је процењена 164.883-20. За цену обратити се наследницима: г-ђи Кристини Ђорђевић, г. Кости Ристићу, лекару, г. Душану Ристићу, трг., г. Младену Обрадовићу, трг. 1188 2—5

ТРАЖИ СЕ

за техничку радњу један млађи трговачки помоћник или младић који је свршио 4 разреда гимназије. Понуде упућивати на поштански факс бр. 89. 1182 3—6

Бакалска радња

лепо сортирана са добрим послом са капиталом у истој 4.000 дин. предаје се због другог рада.

Упитати **Божу Дачића**, књижара — Београд. 1178 4—6

Преводаца

са немачког на српски и обратно нуди се да ради кореспонденцију или др. ванканцеларијског времена. Моли да се интересовани јаве писмом администрацији под шифром „Сремац“. 1176 3—8

Коњака грчког Коњака француског

у бурадима од 75 и 105 литара, у флашама од 01—1 литара.

Продаје најповољнијом ценом

колонијална радња **Ђорђа Гавриловића** 866 Београд 8—10

Прашка за буве

Камфора и нафталина. Запарине у корену и луткама.

Манејага у оригинал. флашама.

Есенција свих врста. Сиришта најбољег оригинал-енглеског. НАЈЛЕПТИНИЈЕ

у Дрогерији „ГУСЛАР“ 1113 7 20

АДВОКАТ У НИШУ

ДИМ. Љ. ПАВЛОВИЋ

бави се искључиво трговачким наплатама и парницама. Канцеларија у Нишкој Кредитној Банци, телефон бр. 79. На писма одмах одговара. 1070 9—100

ОБЈАВА

Има на продају **букових дрва** за гориво I класа цепанка од 2000 до 3000 кубних метара јесенас сечена, предаја на трстеничкој железничкој станици у вагон од данас па до 1 новембра ове године. Обратити се ваља потписатоме.

Коста В. Ракић Јагодина — Трстеник 1050 11—20

БРЕНЕРЕ

и материјал за инсталацију ацетиленског карбидског осветљења има велики избор и продаје по умереној цени техничка радња

Јован Савић и Комп. Београд — Теразије 999 10—10

ПЛАЦ ВЕЛИКИ

на коме је сада грађарско-дашчарска и дрварска радња г. Павла Бајића, издаје се под закуп од 1. јула ове год. Александрова ул. бр. 79. Телефон бр. 979.

Сопственик **Лазар Матић** дворски јорганџија 888 6—

ЈЕДНОЈ ИЗВОЗНИЧКОЈ РАДЊИ

потребан је књиговођа који мора да влада перфектно немачким. Писмене понуде слати уредништву „Трг. Главника“ под „Извозник“. 1165 3—3

МАРКЕ

српске поништене свих врста купујем и плаћам најбољу цену.

Јавити се од 2—5 по подне **Павловићу**, Бранкова 28. 1164 3—3

КОНКУРС

Крагујевачкој Шумад. Банци потребан је један млађи чиновник. Првенство имају они који су већ радили код новчаних завода.

Плата 1200—1500 динара годишње — према способности.

Пријаве до 22. о. м. 1170 3—4 УПРАВА

Коњака Грчког

најбоље врсте од **А. П. КАМБАС** може се добити увек на стоваришту у радњи

- ГАВРИЛА Р. РАДЕНКОВИЋА - БЕОГРАД — Велика Пијаца Телефон Бр. 169. 1160 29—50

МАНИЛА — КАНАП ЗА ВЕЗИВАЊЕ СНОПОВА**СРПСКА БАНКА, БЕОГРАД**

ТЕЛЕФОН БРОЈ 955.

има на стоваришту велике количине најбоље врсте **МАНИЛЕ** — канапа за везивање снопова.

Цена веома умерена

1036 9—10

МАНИЛА — КАНАП ЗА ВЕЗИВАЊЕ СНОПОВА**1-а Ковачког Угља**

острауерског два пута пран

1-а Дивачког Кокса**1-а Нус Кокса**

Приспело је

Српској Банци

у великим количинама

Продаје на мало и на велико са **знатно спуштеним ценама.**

Телефон угљарског одељења 1876.

833 15—20

Dr. H. BEZDÉK

БАЊА ХАЛ — ГОРЊА АУСТРИЈА ЈОДНА КУПАТИЛА

Dr. X. БЕЗДЕК

БАЊСКИ ЛЕКАР ГОВОРИ СРПСКИ

Сезона траје од маја до октобра

1175 2—5

Вађа Наухајм Хотел Бристол

од старине чувена кућа I реда. Сав могући модерни комфорт. Управ спрам држ. купатила. На захтев шаље се проспект. Под личном управом сопственика W. & P. Bitlong.

789 10—10

Хотел Европа, Беч

II Bez. Asperubrückengasse 2.

Потпуно нов реновиран хотел са свим комфортом.

Одличан ресторан. Јевтине цене.

!! Овде се састају сви Срби !!

924 16—20

ДРВАРСКА РАДЊА

Миће Петровића и Милисаву Николића — НА САВИ —

има једну већу партију шлеског угља за индустријску употребу и продаје исти по врло јевтину цену.

Потпуно суве ердељске чамовине, штајерске бородине и славонске растовине — за столарску употребу.

Дрва за гориво букова и церова прве класе. Једну нову моторну тестеру (8 коњских снага јачине) за сечење дрва — продаје јевтино и под повољним условима. 1127 4—15

Одликован: Почасном Повељом, Златном Медаљом

Фабрика сирћета и хемикалија

Наума А. Николића БЕОГРАД, Кнез Данилова 31.

препоручује потрошачима своје четвороструко **сирће од 12%** да се што пре снабду зимском улежаном робом. 1008 12—15

ЧИСТИЈЕ И УКУСНИЈЕ ОД ВИСКОГ СИРЋЕТА

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци да осигурају знатан капитал или мираз. 1115 13

ПРСКАЛИЦЕ ОРИГИНАЛНЕ ВЕРМОРЕЛ

ПРОДАЈЕ ПО ФАБРИЧНИМ ЦЕНАМА

Индустријска Банка А. Д.

БЕОГРАД-САВА Телефон 391. 1018 9—12

Извозна Банка

Позива све акционаре другог кола, да положи на Банчиној благајни по свакој акцији другу рату од **дин. 93-75**

и да у замену за садашње привремене акције приме сталне акције другог кола.

Полагање ове друге уплате и замена привремених акција сталнима врши се сваког радног дана на Банчиној благајни до закључно 25. ов. месеца.

Ко до тог рока не би положио другу уплату, губи према чл. 5. банчина статута, плаћену прву рату у корист банчиног резервног фонда. Овако неуплаћене привремене акције другог кола сматраће се као уништене и на место њих Банка ће издати нове акције и продати их.

Београд, 1. јуна 1914. год.

1149 2—3 Управни Одбор Извозне Банке

Патроне револверске са оловном куглом: црногорске кал. 18 мм. централне кали. 12,9 мм. ит.д.

Патроне револверске са челичном куглом, као Бровнинг, Наган, Лебел, Велодог и т.д.

Муниција пушчана са црним барутом и бездимним као Прибодове, Маузерове, Манлихерове ит.д.

Написле и сав ловачки прибор. Револвера обичних и ратних, као Булдоци, Бровнинг, Бајер, Наган, Маузер и т.д.

Пушке ловачке и убојне, 1-цевке и 2-цевке средњих и најфинијих врста.

Добја се у најбогатијем избору и по најповољнијим ценама у радњи

Јаков М. Алкалај, Београд

Телефон бр. 289. 1064 4—10 Трговачка ул. бр. 3

Најбоља подпетица од гуме

Еlegantна и издржљива

Генерални заступник за Краљевину Србију **Никола Фехер и Комп., Београд** 1129 5—10

Природна Малина

ЧУВЕНА И ПРИЗНАТА КАО НАЈБОЉА „Права Зајечарка“

Може се добити у свима колонијално ангро и детаљним радњама, како овде тако и у унутрашњости.

Производ **РАДОША С. НЕДИЋА** БЕОГРАД Телефон 1054. Б. Вишњина 57 1029 10—25